

пддду
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ XI НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

«АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ ТА ПРОБЛЕМИ У ТЕХНОЛОГІЯХ ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА»

(25 ЛИСТОПАДА 2021 РОКУ)

м. Полтава, Україна

УДК 631.5
1-66

Матеріали XI науково-практичної інтернет–конференції «Актуальні напрямки та проблеми у технологіях вирощування продукції рослинництва» / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтавський державний аграрний університет, 2021. 151 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених науковцями Полтавського державного аграрного університету та інших навчальних і наукових закладів Міністерства освіти і науки України, науково-дослідних установ НААН.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

В. В. Гангур – доктор с. - г. наук (відповідальний редактор);
О. А. Антонець – кандидат с. - г. наук (заступник відповідального редактора);
О. М. Куценко – кандидат с. - г. наук, професор;
О. С. Пипко – кандидат с. - г. наук;
С. В. Філоненко – кандидат с. - г. наук;
О. Г. Міленко – кандидат с. - г. наук;
О. В. Бараболя – кандидат с. - г. наук;
М. О. Антонець – кандидат психол. наук.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету агротехнологій та екології
ПДАУ, протокол № 4, від 3 листопада 2021 року.

ЗМІСТ

Бараболя О. В. Посівні якості насіння та врожайність пшениці озимої залежно від строків сівби та обробки біологічними препаратами	5
Барат Ю. М., Бурахіна І. О. Продуктивність сортів малини залежно від удобрення	7
Барат Ю. М., Козелько М. О. Продуктивність гібридів соняшнику	10
Гангур В.В., Гангур М.В., Хорошун М.Г. Формування продуктивності ячменю ярого залежно від способів основного обробітку ґрунту	13
Гангур В. В., Космінський О.О., Оплачко Д. В. Формування насінневої продуктивності соняшнику залежно від доз мінеральних добрив	17
Гангур В.В., Котляр Я.О., Іщенко О.Г. Ефективність протруйників за передпосівної обробки насіння пшениці озимої	20
Гангур В. В., Поляков І.А., Яковина В. С. Формування продуктивності гібридів соняшнику різних груп стиглості залежно від системи удобрення	24
Кирлиця А.О., Руденко В.В. Вплив мікродобрив на продуктивність кукурудзи	27
Марініч Л.Г., Пояркова Ю.Ю. Використання методу гібридизації при створенні вихідного матеріалу горошку посівного (озимого) ..	30
Марініч Л.Г., Хмельницький Є.Є. Сенько О.В., Формування насінневої продуктивності сортів стоколосу безостого селекції Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. М.І. Вавилова ІС І АПВ НААН.	33
Рибальченко А.М., Чуб Є.В. Формування насінневої продуктивності сої залежно від сортових особливостей	37
Філоненко С.В., Колісник В.В. Ефективність мікродобрив на висадках буряків цукрових	40
Філоненко С.В., Мотренко М.В. Оптимізація захисту посівів буряків цукрових від бур'янів	45
Філоненко С.В., Осетров С.В. Ефективність регуляторів росту на посівах кукурудзи	49

Філоненко С.В., Райда В.В. Продуктивний потенціал буряків цукрових за позакореневого внесення мікродобрив	53
Четверик О. О., Кіяшко Д. А. Вплив мікродобрив молібдену і бору на насінневу продуктивність люцерни	57
Четверик О. О., Омелич І. І. Вплив норми основного внесення мінеральних добрив на насінневу продуктивність тритикале озимого	60
Четверик О. О., Стась В. О. Вплив регулятора росту рослин «пасліній» на урожайність помідора їстівного	63
Шакалій С. М., Зліщев С. О. Вплив сортових властивостей на формування показників врожайності пшениці озимої	66
Антонець О. А., Дуднік М. І. Вплив укосів на продуктивність насінневих травостоїв люцерни посівної	69
Антонець О. А., Крамаренко А. О. Вплив способів обробітку ґрунту на урожайність конюшини лучної	73
Мельник О. В. Вплив позакореневого підживлення на врожайність соняшнику	76
Тараненко І. В. Урожайність сортів гороху залежно від норми висіву насіння	80
Філоненко С.В., Кочерга А.А., Тригубенко О.М. Гербіциди на маточному полі буряків цукрових: виробнича необхідність чи шаблонні стереотипи	84
Філоненко С.В., Пипко О.С., Зімовець І.С. Вплив рістстимулюючих препаратів на тривалість фаз росту і розвитку насінневих рослин буряків цукрових	88
Філоненко С.В., Попов О.О. Ефективність та доцільність позакореневого підживлення кукурудзи мікродобривами	92
Белова Т. О., Бородай О. О. Вплив субстрату на укорінення зелених живців троянди	96
Копань Д. В., Вплив норми висіву на продуктивність скоростиглих сортів сої	99
Баган А.В., Кодесніков А.С., Черевко В.В., Продуктивність гібридів соняшнику української селекції	103
Антонець О. А. , Колодочка Я.В., Вплив мінеральних добрив на урожайність зерна кукурудзи	106
Тараненко С.В., Григоренко І.О., Вплив сорту на насінневу продуктивність нуту	110
Антонець М.О., Таракан Д.С. Вплив строків сівби на формування урожайності проса	113

Єремко Л.С., Бабенко Є.С. Особливості формування насінневої продуктивності гороху залежно від сортового складу та системи удобрення	116
Єремко Л.С., Бондаренко К.А. Ефективність застосування мікробіологічних препаратів на основі азотфіксуючих та фосформобілізуючих мікроорганізмів у підвищенні насінневої продуктивності гороху	119
Єремко Л.С., Жук Є.В. Вплив елементів технології вирощування на зернову продуктивність посівів нуту	122
Єремко Л.С., Колісник Ю.В., Василюк Я.В. Вплив системи удобрення на формування продуктивності сої	126
Філоненко В.С. Вплив способів основного обробітку ґрунту на продуктивний потенціал буряків цукрових	130
Антонець О. А., Шраменко К. І. Вплив мінеральних добрив на урожайність зерна жита озимого	136
Босенко Є. А. Продуктивність пшениці твердої ярої залежно від удобрення	138
Коваль Д. О. Ефективність застосування ґрунтових гербіцидів у посівах ріпаку озимого	143
Лукіна А. Р. Продуктивність ромашки лікарської залежно від норми висіву насіння	148

ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ НА ВРОЖАЙНІСТЬ СОНЯШНИКУ

Мельник О. В., здобувач вищої освіти ступеня магістр за спеціальністю 201 – Агрономія

Полтавський державний аграрний університет

Дослідженнями впродовж 2019–2021 рр. встановлено, що для агроформувань Лівобережного Лісостепу України в технології вирощування соняшнику доцільно застосовувати позакореневе підживлення у фазі 3-х пар справжніх та 9–10 листків у рослин соняшнику. Для цього використовувати бакову суміш Карбаміду (5 кг/га) та Басфоліару Келп (1,5 л/га).

Актуальність теми. Соняшник — основна олійна культура в Україні [7]. Насіння його районованих сортів і гібридів містить 50 — 52 % олії, а селекційних — до 60 % [1]. Порівняно з іншими олійними культурами соняшник дає найбільший вихід олії з одиниці площі (750 кг/га в середньому по Україні) [3]. На соняшникову олію припадає 98 % загального виробництва олії в Україні [6].

Соняшникову олію широко використовують як продукт харчування в натуральному вигляді [2].

Рекомендації наукових установ вказують на низьку (25–70 %) ефективність засвоєння поживних речовин внесених у ґрунт з мінеральними добривами під посіви польових культур [4, 5]. Однак поживні речовини, які наносять на листову поверхню рослин у розчиненому стані посіви культури можуть засвоювати з більшою ефективністю [8]. Саме тому, останнім часом, у системі удобрення сільськогосподарських культур надають перевагу позакореневому підживленню посівів у найбільш сприятливих періоди росту та розвитку культури [10].

Мета роботи. Метою наших досліджень було встановити вплив позакореневого підживлення на врожайність соняшнику, обґрунтування рекомендацій щодо вдосконалення елементів технології вирощування соняшнику в умовах Лісостепу України [9].

Матеріали та методи досліджень. Дослід було закладено в трьох повтореннях за такими варіантами:

1. Контроль (без підживлення);
2. Підживлення Карбамідом;
3. Два підживлення Карбамідом;
4. Підживлення сумішшю Карбамід + Басфоліар Келп;
5. Два підживлення сумішшю Карбамід + Басфоліар Келп;
6. Підживлення сумішшю Карбамід + Нутривант плюс олійний;
7. Два підживлення сумішшю Карбамід + Нутривант плюс олійний.

Перше підживлення проводили обприскуванням посівів у фазі 3-х пар справжніх листків у культури. Друге обприскування посівів соняшнику розчином мінеральних добрив проводили у фазі 9–10 листків у культури.

Перше і друге підживлення передбачало використання робочого розчину об'ємом 200 л, у який перемішуючи додавали 5 кг фізичної ваги карбаміду. Тобто норма внесення діючої речовини азоту становила 2,3 кг/га.

У варіантах досліду, де підживлювали баковою сумішшю Карбамід + Басфоліар Келп використовували робочий розчин об'ємом 200 л з додаванням 5-ти кг карбаміду та 1,5 л препарату Басфоліар Келп.

Для приготування бакової суміші добрив: Карбамід + Нутривант плюс олійний робочий розчин використовували з такою ж концентрацією, як і для інших підживлень. Норма застосування Нутривант плюс олійний становила 2,5 кг/га.

Для досягнення поставленої мети передбачалося вирішити такі завдання:

- вивчити особливості росту й розвитку та формування врожайності соняшнику залежно від позакореневого підживлення та погодних умов року;
- встановити вплив добрив та їх сумісного застосування на проходження фенологічних фаз в онтогенезі рослин соняшнику;
- визначити рівень урожайності насіння соняшнику залежно від позакореневого підживлення та погодних умов року;
- провести розрахунки економічної оцінки ефективності розроблених елементів технології вирощування соняшнику.

Результати досліджень. В результаті фенологічних спостережень було встановлено, що застосування мінеральних добрив по-різному впливало на процеси формування вегетативних і генеративних органів та період дозрівання культури зокрема. Удобрення культури із одним підживленням Карбамідом не мало істотного впливу на тривалість періоду вегетації соняшнику. У варіантах з комплексним застосуванням у фазі 3-х пар справжніх листків Карбаміду і Басфоліар Келпу впливало на збільшення періоду вегетації на 9 діб, у порівнянні з контролем.

Максимальна площа поверхні асиміляційного апарату посівів соняшнику, в межах польового досліду, становила 36,1 тис.м²/га. Такий показник було сформовано за варіантом, де застосовували двічі позакореневе підживлення культури Карбамідом і Басфоліар Келпом у 2019 році.

Найвищий показник урожайності насіння соняшнику 3,6 т/га було отримано під впливом погодних умов 2019 року. Використання, для позакореневого підживлення, карбаміду в чистому вигляді істотно сприяло збільшенню врожайності соняшнику, порівняно з контролем упродовж трьох років досліджень. Але застосування двох підживлень у фазі 3-х пар справжніх та 9–10 листків у рослин соняшнику баковою сумішшю Карбаміду та Басфоліар Келпу впливало на формування врожайності культури 3 т/га, у середньому за 2019–2021 рік.

За розрахунками економічної ефективності вирощування соняшнику, залежно від варіантів позакореневого підживлення, встановлено, що застосування обприскування розчином Карбаміду і Басфоліар Келпу в технології вирощування культури було найефективніше, за умови проведення двох підживлень у фазі 3-х пар справжніх та 9–10 листків у рослин соняшнику. За цим варіантом отримано прибутковість 35160,09 грн./га та рівень рентабельності 273,83 %.

Висновок. Отже, для виробничих умов рекомендуємо у технології вирощування соняшнику застосовувати перше позакореневе підживлення у фазі 3-х пар справжніх та друге – у фазі 9–10 листків у рослин соняшнику. Для цього використовувати бакову суміш Карбамід (5 кг/га) та Басфоліар Келп (1,5 л/га).

Бібліографічний список:

1. Hanhur, V. V., Kosminskyi, O. O., & Mishchenko, O. V. (2021). Influence of mineral fertilizers on the content of nutrients in the soil and the yield of sunflower hybrids of different maturity groups. *Bulletin of Poltava State Agrarian Academy*, (1), 116–121. doi: 10.31210/visnyk2021.01.13.
2. Hanhur, V. V., Yermenko, L. S., & Kocherha, A. A. (2020). The effectiveness of biostimulators for pre-sowing treatment of sunflower seeds. *Bulletin of Poltava State Agrarian Academy*, (2), 36–42. doi: 10.31210/visnyk2020.02.04.
3. Kovalenko, O. A., Fedorchuk, M. I., Neroda, R. S., & Donets, J. L. (2020). Sunflower cultivation using micro-fertilizers and bacterial preparations. *Bulletin of Poltava State Agrarian Academy*, (2), 26–35. doi: 10.31210/visnyk2020.02.03
4. Milenko, O. H. (2019). Produktivnost agrofytocenoza soi v zavisimosti ot sorta, norm vyseva semyan i sposobov uhoda za posevami. *Izvestiya TSHA*. 1. 170–181. <https://doi.org/10.34677/0021-342X-2019-1-170-181>.
5. Shevnikov, M. Ya., Milenko, O. H., & Lotysh, I. I. (2014). Quality indices of soybean seeds depending on the influence of mineral and bacterial fertilizers. *Bulletin of Poltava State Agrarian Academy*. 4. 25-29. doi.org/10.31210/visnyk2014.04.04
6. Гангур, В. В., Кочерга, А. А., Пипко, О. С., & Лень, О. І. (2021). Ефективність мікродобрив за умови обробки насіння та листового підживлення посівів пшениці озимої. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*, (2), 46-51. <https://doi.org/10.31210/visnyk2021.02.05>
7. Мельник А. В. Рекомендації щодо вирощування соняшнику та ріпаку ярого в умовах північно-східного Лісостепу України / за ред. Мельника А. В. Суми, 2006. 58с.
8. Міленко О.Г. Урожайність сої залежно від сорту, норм висіву насіння та способів догляду за посівами Збірник наукових праць. Агробіологія. 2015. № 1. С.85–88.
9. Міленко О.Г., Вишняк Л.В. Урожайність гібридів соняшнику залежно від удобрення : матеріали ІІІ всеукр. наук.-прак. конф. Збалансований

розвиток агроєкосистем України: м. Полтава, 21 листопада 2019 р.
Полтава, 2019. С. 162–164.
<http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/8223>.

10. Шевніков М. Я., Міленко О.Г. Вплив сорту, норм висіву і способів догляду за посівами на індивідуальну продуктивність рослин сої та взаємозв'язок її елементів. Вісник ХНАУ, серія «Рослинництво, селекція і насінництво, плодоовочівництво і зберігання». 2015. № 2. С.46–55.

Melnyk O. V. The research during the period of 2019-2021 found that for the agrarian formations of the Left-bank forest-steppe of Ukraine, the application of foliar feeding in the phase of 3 pairs of true leaves and 9-10 leaves in sunflower plants is reasonable in the technology of sunflower cultivation. The tank mixture of Carbamide (5 kg/ha) and Basfoliar Kelp (1.5 l/ha) was used for this purpose.